

Prevenција: Pozitivna mama, pozitivan tata [CERTIFIKAT KVALITETE RAZINE 2: OBEĆAVAJUĆI PROGRAM]

Provoditelj: Comunita Mondo Nuovo

Godina provedbe: 2024

Kratki opis programa

Program jača roditeljske kapacitete u prevenciji rizičnih ponašanja djece i mladih. Ciljana skupina su roditelji djece osnovnoškolske dobi te članovi obitelji bivših korisnika terapijske zajednice. Provodi se u Zadarskoj i Šibensko-kninskoj županiji. Aktivnosti uključuju radionice, predavanja, individualni rad s roditeljima te zajednička druženja roditelja i djece. U Benkovcu je uvedena i pomoć u učenju za djecu. Partneri su udruge Porat, Mali koraci i ZZJZ Zadar. PRIMARNO OKRUŽENJE U KOJEM SE PROJEKT PROVODI: ZAJEDNICA

Sažetak programa

Program „Pozitivna mama, pozitivan tata“ usmjeren je na roditelje djece osnovnoškolske dobi s ciljem jačanja roditeljskih kapaciteta i razvijanja roditeljskih kompetencija u prevenciji rizičnih ponašanja djece, osobito u prevenciji ovisnosti. Brojna znanstvena istraživanja podupiru provedbu programa prevencije usmjerenih na obitelj, a posebice ukazuju na učinkovitost ovakvih programa u prevenciji korištenja sredstava ovisnosti kod djece i mladih. Intervencije korištene u programu usmjerene su na jačanje roditeljskih kapaciteta putem radionica, predavanja, stručnih predavanja i individualnog rada s roditeljima. Aktivnosti usmjerene na jačanje povezanosti unutar obitelji uključuju druženja roditelja i djece poput odlazaka u kino, na bazen i obiteljske izlete. Na temelju prethodnih evaluacija i potreba sudionika, uvedena je dodatna aktivnost pomoći u učenju za djecu osnovnoškolske dobi na području grada Benkovca. Program doprinosi sprječavanju i suzbijanju pojave ovisnosti te rizičnih ponašanja djece i mladih vezanih uz eksperimentiranje sa sredstvima ovisnosti.

Evaluacija: Evaluacija provedena putem anketnog upitnika ukazala je na pozitivan učinak programa u jačanju znanja i samopouzdanja roditelja, uz visok stupanj zadovoljstva sudionika. Evaluacija stručnjaka potvrdila je važnost kontinuiranog rada s roditeljima u području prevencije.

Dobna skupina: roditelji djece osnovnoškolske dobi.

Ciljana skupina: roditelji djece osnovnoškolske dobi, stručnjaci koji rade s roditeljima.

Okruženje provedbe programa: zajednica.

Razina/e intervencije: univezalna; selektivna prevencija.

Ključne riječi: roditelji, prevencija, pozitivno roditeljstvo, selektivna prevencija, rizična ponašanja, obiteljske intervencije.

1. Županije provedbe

Zadarska, Šibensko-kninska

2. Datum početka i završetka programa

Datum početka: 20.12.2022.

Datum završetka: 19.12.2025.

3. Ostvaruje li program formalno partnerstvo u zajednici

da

4. Ako da, s kim (suradnik u provedbi)

udruga Porat iz Zadra i udruga „Mali koraci“ iz Benkovca i Zavod za javno zdravstvo Zadar

5. Dosadašnja iskustva udruge/institucije u provođenju istog ili sličnih programa

Mjesto provedbe programa: Zadarska županija, Šibensko-kninska županija

Godina u kojoj se program provodio: 2022.-2025.

Broj obuhvaćenih korisnika:

6. Je li program originalno autorsko djelo nositelja ili je preuzet za korištenje uz dozvole autora

Izvor programa: Originalni program

Originalni naziv programa na jeziku s kojeg je preuzet:

7. Razina preventivnih intervencija

Selektivna

8. Okruženje na koje je program primarno usmjeren

Obitelj

9. Rizični i zaštitni čimbenici na koje program cilja

Rizični čimbenici: Intervencija je prvenstveno usmjerena na reduciranje rizičnih faktora vezanih za obiteljsko okruženje kao što su nedostatak roditeljskog nadzora nad djecom, slabija povezanost roditelja i djece, uključivanje djece u problematično društvo, nedostatak podrške i ohrabrivanja od strane roditelja, neuključenost roditelja u život djece, roditelj kao negativan model učenja, neadekvatni stavovi roditelja o konzumaciji sredstava ovisnosti, nedostatak roditeljskih kompetencija, vještina i odgovornosti, nedostatak brige o djeci, roditelji ovisnici ili psihički bolesni, neprepoznavanje potreba djeteta od strane roditelja.

Zaštitni čimbenici: Aktivnostima programa usmjerenim na roditelje radi se na unapređenju roditeljskih vještina i kompetencija, usvajanju asertivnih komunikacijskih vještina, uspostavljanju bliskijeg odnosa između roditelja i djece, usvajanju znanja kako primjereno odgovoriti na potrebe djeteta, stjecanju znanja i informacija o sredstvima ovisnosti. Krajnji cilj je stvaranje kohezivne obitelji, jačanje obiteljskih veza i odnosa između roditelja i djece kao zaštitnog čimbenika u prevenciji ovisnosti kod djece i mladih kao neizravnih korisnika projekta.

10. Procjena potreba

Način provedbe: Ovisnost je u Zadarskoj županiji već duži niz godina jedan od vodećih javnozdravstvenih problema. Još 2007. godine provedbom Analize stanja zdravlja građana Zadarske županije utvrđeno je da ovisnost zauzima vodeće mjesto na listi prioritetnih područja. Nadalje, prikupljeni epidemiološki podaci pokazali su kako je 2007. godine upravo Zadarska županija imala najviše prijavljenih liječenih osoba u Republici Hrvatskoj (u dobi od 15 do 64 godine) sa stopom od 599,2/100 000. Prema podacima iz Registra osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga koji se vodi pri Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo u 2019. godini stopa liječenih osoba na 100.000 u radno aktivnoj dobi (15-64 godine) bila je najviša u Zadarskoj županiji (496,2), dok je Šibensko-kninska županija bila na trećem mjestu (405,4). Problem bolesti ovisnosti izražen u broju liječenih osoba u odnosu na broj stanovnika pokazuje raspodjelu ovisnika i konzumenta droga prema pojedinim područjima. Za čitavu Hrvatsku stopa je 190,2 na 100.000 stanovnika dobi od 15 do 64 godina. U sedam županija stopa liječenih osoba viša je od prosjeka Hrvatske. To su: Zadarska županija (488,1) zatim Istarska (451,7), Šibensko-kninska (369,7), Splitsko-dalmatinska (287,6), Primorsko-goranska (284,4), Dubrovačko-neretvanska (252,5) te Grad Zagreb (211,3). Ostale županije su imale stope niže od hrvatskog prosjeka. Kako su dostupni podaci oni iz zdravstvenog sektora, kao i iz terapijskih zajednica i zatvorskog sustava, za pravu procjenu proširenosti konzumacije droga i ovisnosti o drogama trebalo bi uzeti u obzir i druge

podatke iz Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva pravosuđa o osobama zatečenim u posjedovanju droga te osobama koje su počinile kazneno djelo u vezi s drogamae ovdje za unos teksta. (Izvešće o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Hrvatskoj u 2020. godini, HZJZ Zagreb, 2022.)

Služba za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti Zadar je tijekom školske godine 2023./2024. u sklopu provedbe projekta „Zdrav za 5“ među učenicima osmih razreda osnovnih škola Zadarske županije provela anketno ispitivanje vezano za učestalost upotrebe psihoaktivnih sredstava. Upitnik je ispunilo ukupno 490 učenika iz 14 osnovnih škola. Dobiveni su sljedeći rezultati. Cigarete je barem jednom u životu konzumiralo 42,4% ispitanih učenika (od toga njih 15,3% jednom ili 2 puta, 5,9% rijetko, 8,6% ponekad te 12,7% često), dok njih 57,6% tvrdi da cigarete nisu konzumirali nikada. Pivu je barem jednom u životu pilo njih 71,2% (od toga njih 36,4% jednom ili 2 puta, 17,4% rijetko, 10,8% ponekad te 6,5% često), dok 28,8% ispitanih učenika tvrdi da pivu nije probalo nikad. Vino je barem jednom u životu pilo 56,8% ispitanih učenika (od toga njih 35,5% jednom ili 2 puta, 11,5% rijetko, 5,9% ponekad te 3,9% često). 43,2% njih tvrdi da nikada nisu probali vino. Žestoka/miješana pića je barem je jednom u životu pilo 58,6% učenika (od toga njih 20,0% jednom ili 2 puta, 12,9% rijetko, 15,3% ponekad te 10,4% često). 41,4% njih tvrdi da žestoka pića nisu pili nikada. Marihuanu je barem jednom u životu konzumiralo 10,2% ispitanih učenika (od toga njih 5,1% jednom ili 2 puta, 1,8% rijetko, 1,4% ponekad te 1,8% često). 89,8% njih tvrdi da marihuanu nisu konzumirali nikada. Očekivani rezultati: Očekivani rezultati su sljedeći: roditelji će se osnažiti za obavljanje roditeljske odgovornosti; roditelji će unaprijediti svoje roditeljske vještine; roditelji će usvojiti komunikacijske vještine; roditelji će usvojiti znanja kako primjereno odgovoriti na potrebe djeteta; uspostaviti će se bliskiji odnos između roditelja i djece; roditelji će steći znanja i dobiti informacije o sredstvima ovisnosti.

11. Trajanje programa

Trajanje jednog ciklusa programa u tjednima:

12. Ciljevi programa

Opći: Opći cilj programa je osnažiti roditelje u obavljanju njihovih roditeljskih odgovornosti i kapaciteta s naglaskom na prevenciju sredstava ovisnosti.

Specifični: Specifični ciljevi programa su: unapređenje roditeljskih vještina; podizanje roditeljske kompetencije; edukacija roditelja o važnosti i načinu ostvarenja kvalitetne komunikacije u obitelji; uspostavljanje i poticanje kvalitetnijih međuodnosa unutar obitelji (uvažavanje, poštivanje, tolerancija, iskrenost i razumijevanje); neutraliziranje čimbenika rizika u obiteljima; senzibilizacija roditelja za prepoznavanje potreba djeteta i njegovih pozitivnih potencijala.

13. Ciljana skupina

Obitelj / roditelji

14. Korisnici programa

Opis korisnika: Ciljana populacija su roditelji: s područja grada Zadra, grada Benkovca i korisnici koji se nalaze u terapijskoj zajednici Mondo Nuovo u Nuniću; roditelji-tate koji se nalaze u terapijskoj zajednici u programu rehabilitacije od ovisnosti o drogi, alkoholu i kocki; roditelji-mame čiji se supruzi nalaze u terapijskoj zajednici u programu rehabilitacije od ovisnosti o drogi, alkoholu i kocki; roditelji-mame i tate koji se nalaze na supstitucijskoj terapiji i pridržavaju se propisanog načina liječenja; roditelji-tate koji su završili program rehabilitacije od ovisnosti o drogi, alkoholu i kocki u terapijskoj zajednici ili ga nisu završili, ali ostvaruju apstinenciju s područja cijele RH; roditelji-mame čiji su supruzi završili program rehabilitacije od ovisnosti o drogi, alkoholu i kocki u terapijskoj zajednici ili ga nisu završili, ali ostvaruju apstinenciju s područja cijele RH; roditelji-mame i tate čija su braća završili program rehabilitacije od ovisnosti o drogi, alkoholu i kocki u terapijskoj zajednici ili ga nisu završili, ali ostvaruju apstinenciju s područja cijele RH; roditelji-čija djeca imaju poremećaje u ponašanju i na granici su rizičnog ponašanja; roditelji-opća populacija-mame i tate koji imaju potrebu za uključivanjem u program jer žele unaprijediti svoje roditeljske vještine; bez obzira na vjeru, naciju i rasu; najmanje završena osnovna škola; imaju najmanje jedno dijete; od 25-55 godina starosti; izraženi interes za programe prevencije sredstava ovisnosti.

Broj korisnika na godišnjoj bazi:

15. Metode korištene u programu

Savjetovanje, Radionica, parlaonice

16. Program je evaluiran

da

17. Vrsta provedene evaluacije

Da - Evaluacija procesa i učinka

18. Metoda evaluacije

Skala procjene tijekom provedbe radionica, završni evaluacijski upitnici, praćenje izvršenja aktivnosti sukladno planiranim rokovima; korištenje resursa (ljudski, financijski, materijalni, prostorni); financijsko/knjigovodstveno praćenje programa; nesukladnosti u programu, njihovo dokumentiranje i rješavanje.

19. Evaluatori

Unutarnji

20. Najvažniji rezultati evaluacije

Rezultati dosadašnjih evaluacija programa pokazali su učinkovitost korištenih intervencija, kao i zadovoljstvo korisnika programa. S obzirom da su navedene intervencije korištene u dosadašnjim provedbama programa te je rađena evaluacija prijašnjih provedbi, učinjene su određene modifikacije pojedinih aktivnosti kako bi bile što bolje prilagođene potrebama korisnika (npr. uvođenje novih tema i povećanje broja radionica za roditelje) te uvođenje aktivnosti Parlaonica u okviru kojih će biti razgovora o aktualnim temama: Mentalno zdravlje, Nasilje u obitelji,) te uvođenje aktivnosti Pomoć pri učenju djece osnovnoškolskog uzrasta u gradu Benkovcu. Na ta način uzimaju se u obzir izjave korisnika te se program kreira u skladu s njihovim potrebama s ciljem povećanja kvalitete i učinkovitosti programa. Također je program prilagođen korisnicima uzevši u obzir i pojedine karakteristike samih sudionika (npr. različit stupanj obrazovanja i prethodnog znanja roditelja uključenih u radionice, slobodno vrijeme roditelja u skladu s čime se organizira vrijeme održavanja radionica i aktivnosti namijenjenih jačanju veze između roditelja i djece). Zaključno, može se reći da je projekt ispunio svoju svrhu jer je omogućio sudionicima da preispitaju svoja roditeljska uvjerenja, vrijednosti i ponašanja, steknu nova znanja i vještine koje će primjenjivati u svakodnevnoj interakciji s djecom, razmjenjuju iskustva s drugim roditeljima te da ostvare svoj osobni rast kao roditelji. Dio projektnih aktivnosti usmjeren na druženje roditelja i djece omogućio je sudionicima kvalitetno i strukturirano provođenje vremena u krugu obitelji s ciljem jačanja odnosa između roditelja i djece i stvaranja kohezivne obitelji kao zaštitnog čimbenika u prevenciji rizičnih ponašanja kod djece i mladih.

21. Program je promoviran u okviru medijske kampanje na nacionalnoj i/ili lokanoj razini

Promoviran:

Sadržaj i tijek kampanje:

22. Ukupni proračun programa za jednu godinu provođenja (HRK)

23. Izvori financiranja

Vlastita sredstva (HRK):

Gradsko financiranje (HRK):

Županijsko financiranje (HRK):

Nacionalno financiranje (HRK):

Drugi izvori (HRK):